

ERKEL FERENC GIMNÁZIUM

Német nyelv és irodalom

(kiegészítő nemzetiségi nevelési-oktatási forma)

Helyi tanterv

2016

Német nyelv és irodalom

9–12. évfolyam

A német nemzetiségi nevelés alapvető feladata a nyelv, mint változó rendszer megismerése, illetve a nyelvi kompetencia fejlesztése annak érdekében, hogy a tanulók életkoruknak megfelelő szinten birtokolják a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát, képessé váljanak azok gyakorlati alkalmazására. Így segítve és megalapozva a tanulók önálló ismeretszerzését, tanulását, valamint a velük szoros összefüggésben levő differenciált gondolkodást, az élethosszig tartó tanulás képességét és igényét.

Az egyén folyamatosan fejlődő szövegértési és-alkotási tudása teszi lehetővé, hogy önállóan, illetve másokkal együttműködve képes legyen a verbális és nem verbális kommunikáció kódjainak, kapcsolatainak, tényezőinek azonosítására, tudatos alkalmazására, a különböző szövegek megértésére, elemzésére. Mindezek birtokában alkalmassá válik a másodlagos, átvitt kifejezőmódból adódó jelentések felismerésére, reflexiójára és arra, hogy saját szövegek alkotása során maga is éljen velük. A szövegek önálló megalkotásában képes megfelelni a beszédhelyzetet, a hallgatóságot figyelembe vevő, az alkotói szándékból, az olvasók igényeiből, továbbá a különféle szövegműfajok normáiból fakadó erkölcsi, esztétikai és kulturális elvárásoknak.

A német nemzetiségi nyelvi nevelés **feladata**, hogy tudatosítsa a diákokban: a nyelv változó, fejlődő rendszer, eszközszerű használata elengedhetetlen a világról való tudás megszerzéséhez és a hatékony kifejezőképesség fejlesztéséhez. A nyelvi rendszer nem értelmezhető a beszélőtől független jelenségként, a nyelvi jelentés a nyelv szóbeli és írásos működése során jön létre.

A német nemzetiségi nevelés **feladata**, hogy fejlessze a különféle formában megjelenő (szóbeli, nyomtatott, elektronikus stb.) szövegek megértését, alkotását, a helyzetnek megfelelő kifejezés képességét, a különféle szóbeli és írásos információk célirányos használatát, kiválasztását és újrendezését. Feladata továbbá, hogy tudatosítsa és rendszerezze a korábban megszerzett tudást a nyelv társas, társadalmi szerepéről, a nyelv és gondolkodás viszonyáról, a német nemzetiségi nyelv jelenbeli és múltbeli változásairól, más nyelvekkel való azonosságairól és különbözőségeiről.

A középiskolát végzettektől elvárt nyelvi kultúra magában foglalja a beszédértés, a beszéd, a szövegértés és a szövegalkotás képességét és mindezek alkalmazását a szóbeli és írásbeli megnyilatkozások különféle élethelyzeteiben. (Ideértve a hangzó és írott szövegek mellett az audiovizuális közlés és az információs társadalom különféle jelenségeinek ismeretét, megértését, készségszintű gyakorlati alkalmazását.)

A **német nyelv és irodalom tantárgy** a tartósan elfogadott értékekkel szerves egységben, párhuzamosan közvetíti a jelenben alakuló, változó nyelvi és irodalmi kultúrát. Tartalommal tölti meg és erősíti a nyelvi és kulturális identitást, felkelti a minőségi megnyilatkozás iránti igényt, erősíti az etikai, erkölcsi ítélőképességet, elősegíti más kultúrák megismerését.

E feladatát a német nyelv és irodalomtanítás akkor tölti be, ha hiteles kérdések és válaszok megfogalmazásával, motiváló befogadási, kifejezési helyzetek teremtésével reagál a diákok mindennapi világára, önkifejezési, értelmezési problémáira és érzelmi-gondolati felismeréseire egyaránt.

A közismereti témákkal és az irodalmi művekkel folytatott aktív párbeszéd révén jön létre a kapcsolat a múlt, a jelen és a jövő között. A művekből vett részletek szembesítik a befogadót az élet alapvető kérdéseivel, biztosítva a kultúra folytonosságát, folyamatos megújulását. Segítenek az emberi és társadalmi problémák megértésében, átélésében, a saját és más kultúrák megismerésében, az én és a másik közötti különbség megfogalmazásában, tisztelésében. Az irodalmi alkotások fejlesztik az emlékezetet, az élmények feldolgozásának és megőrzésének képességét, hozzájárulnak ahhoz, hogy a diákokban megeremődjenek a hagyomány elfogadásának és alakításának párhuzamos igénye.

A fenti célok mellett az **ERKEL FERENC GIMNÁZIUM** német munkaközösségének kitüntetett feladata az olvasási kedv felkeltése és megerősítése, az irodalomnak, mint művészetnek, az emberi kommunikáció sajátos formájának megszerettetése, közlésformáinak, kifejezési módjainak élményteremtő megismertetése. Az így megszerzett tudás lehetőséget teremt az **ön -és emberismeret, a képzelet, a kreativitás és a kritikai gondolkodás fejlesztésére**, miközben a tanulók megismerik a sokoldalú és többjelentésű hagyomány fogalmát, a nyelvi és művészi konvenciókat.

Az **irodalomtanítás feladata**, hogy a művészet hatása révén kreatív érzelmeket, gondolatokat, intenzív élményeket közvetítsen, a megbeszélés, a szóbeli és írásbeli szövegalkotás révén pedig, az önkifejezés és a másik meghallgatásának társas élményéhez juttassa a diákokat.

Az irodalmi műveltség elsajátítása által a diákok mindenfajta szövegnek pontosabb értőivé válhatnak. Átélnhetnek, megismerhetnek, sőt saját élményeiken, reflexióikon átszűrve meg is érthetnek olyan élethelyzeteket, érzelmeket, döntési szituációkat, erkölcsi dilemmákat, megoldási mintákat, magatartásformákat, értékeket, eszméket és gondolatokat, amelyek a saját életükben is érvényesíthetők. ***Együtt érzővé válhatnak más magatartások, életformák, szociális helyzetek, gondolatmenetek, világlátások, meggyőződések iránt.***

Megtapasztalhatják és alkotó módon megismerhetik a nyelv kifejező lehetőségeit, ezáltal a német nemzetiség nyelvének szépsége mellett az önkifejezés, a szóbeli és írásbeli problémamegoldás átélt élményével gazdagodhatnak. Megszerezhetik azt a műveltségi anyagot, amely a magyarországi német és a német anyaországbeli kultúrák hivatkozási alapja. Megismerhetnek más alternatívát a tömegkultúra (populáris regiszter) mellett, vagy éppen a tömegkultúra jelenségeinek differenciáltabb befogadására, alkalmazására lesznek képesek. Igényesebbé válhatnak abban, hogyan tegyenek föl kérdéseket, mennyire mélyen és pontosan fogalmazzanak meg problémákat.

A német nyelv és irodalomtanítás **sajátos célja** természetesen az is, hogy a tanulók különböző tevékenységekben tapasztalatot szerezzenek: az egyéni feladatvállalásban, anyaggyűjtésben és előadásban, a kooperatív tanulás helyzeteiben, dramatikus játékban, különböző szövegértelmezési eljárások alkalmazásában. Mindez jelentősen fejleszti tanulási képességeiket, ezáltal támogatja középiskolai tanulmányaik sikerességét is. Szövegértési és szövegalkotási tudásuk alkalmazása minden tantárgyban érvényes és alkalmazható. Az irodalmi olvasmányok ember és természet sokféle viszonyát mutatják fel, ezek megbeszélése, tanulmányozása hozzásegíthet a természeti és a teremtett környezethez való tudatos viszony kialakításához.

A tantárgy számol az elektronikus információhordozók, a világháló térhódításának és napi használatának tényével. E kihívás is alakítja a nyelvi kultúrát és hat az irodalomolvasás jelentőségére. A digitális kultúrát és a hatékony önálló tanulást egyaránt fejlesztik az önálló adatgyűjtés módszerei, a könyvtári szolgáltatások, bibliográfiák használata mellett az internet kínálta lehetőségek. **Fontos feladat** a megfelelő információk kiválasztása, rendszerezése, egyszerűbb bibliográfia, forrásjegyzék összeállítása, az információfeldolgozás, az idézés technikai szabályainak, etikai normáinak ismerete és alkalmazása.

A tantárgyi óraszámok

A **német nyelv és irodalom** tantárgyat 9. 10. 11. és 12. évfolyamon **heti 5** órában tanítjuk. A négy év során a tananyagra fordított óraszám a következő:

- 9. évfolyam: 180 óra
- 10. évfolyam: 180 óra
- 11. évfolyam: 180 óra
- 12. évfolyam: 155 óra

A kerettanterv által biztosított **10%-os** szabad mozgástér az elsajátított ismeretek elmélyítésére és gyakorlására szolgál. Új tartalmi elemek bevezetésére nem került sor.

A tanulók értékelése

Az értékelés a tanév során különböző módon zajlik.

- **Szóbeli ellenőrzés** (A tanórán a korábbi órákon vett tananyag nyelvi, irodalmi és országismereti tartalmak ismeretének ellenőrzése. Értékelendő egy adott témakörben való vélemény -szóbeli szövegalkotás- is.)
- **Írásbeli ellenőrzés** több formája alkalmazható
  - Házi munka - fogalmazások, szövegalkotási munkák
  - Iskolai dolgozatok – egy adott tananyag, nyelvi, irodalmi, lexikai ellenőrzése
- Projektmunka, annak dokumentálása

A tankönyvek kiválasztásának elvei

A **német nyelv** tanításához a **tankönyvjegyzékben szereplő** tankönyvek közül azt választjuk:

- amely a diákok életkorához megfelelően alkalmazkodik,
- amely motiválja a tanulókat,
- amely biztosítja az alapvető kompetenciák, készségek fejlesztését,
- amely sok kommunikatív feladatot tartalmaz,
- amely biztosítja tananyag alapos elsajátítását

A **német irodalom** tanításához a tankönyvpiacon **kevés** tankönyv áll rendelkezésre. A kiválasztás elvei a következők:

- legyen tartalmilag és megjelenését tekintve sokszínű,
- legyen szövegközpontú, amelyből a különböző irodalmi alapfogalmak könnyen elsajátíthatók,
- tartalmazzon sok kreatív feladatot,
- legyen beszédorientált,
- tartalmazzon egy összefoglaló áttekintést.

A német irodalom tanításához szükség van **szöveggyűjteményre**, illetve a tananyag elsajátítása szükségessé teszi az iskola számára a **német nyelvű kötelező művek** beszerzését. A tanulók ehhez az iskolai könyvtárból tudnak hozzájutni.

A helyi tanterv kerettantervi megfeleltethetősége

Jelen tanterv a 17/2013. (III. 1) EMMI rendelet: A nemzetiség óvodai nevelésének irányelvei és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelvei, valamint az 51/2012. (XII. 21) EMMI rendelet módosításában kiadásra kerülő kerettantervek 10. mellékletének (Nemzetiségi nevelés-oktatás kerettantervei) 5. pontja (a német nemzetiségi nevelés-oktatás kerettantervei) alapján készült.

9–10. évfolyam

A német nemzetiségi nyelvi tanulmányok, a nyelvvel és a nyelv megismerésével kapcsolatos tevékenységek célja a tanulók szövegértési technikáinak, szókincsének, befogadói érzékenységének, fogalomértésének és fogalomhasználatának bővítése, fejlesztése. **Cél** továbbá a német nemzetiségi nyelvű írásbeliség normáinak alkalmazása, az olvasható írás, a biztos helyesírás. Elvárt az olvasási és szövegértési képességek folyamatos differenciálása és mélyítése; az értő hangos és néma olvasás, amely magában foglalja a megértés szóbeli és írásbeli alkalmazását az elemi feladatmegoldástól a beszélgetésen át az önálló írásműig. A szövegalkotási képesség fejlesztésével összefüggő, azt megelőző, illetve kísérő feladat az önálló jegyzet-és vázlatkészítés fejlesztése, az olvasott szöveg tartalmának megfogalmazása szóban és írásban.

A kulturált nyelvi magatartás kialakítása feltételezi az önkifejezéshez és a társas-társadalmi párbeszédhez szükséges szóbeli nyelvi képességek fejlesztését. **Átfogó cél** a beszédpartnerekhez alkalmazkodó, a beszédhelyzetnek megfelelő nyelvi magatartás kialakítása, a hangzó szövegek verbális és nem verbális kódjainak megértése és értelmezése. Követelmény a mai német nyelv igényes használatához szükséges nyelvi, nyelvtani ismeret továbbépítése, fejlesztése; felkészítés a nyelvtani ismeretek önálló alkalmazására. **Cél** az önálló kézikönyvhasználat mellett a biztos helyesírású szövegek megírása. A nyelvi tudatosság fejlesztésének része, hogy a tanuló képessé váljon szövegformálási, szövegszerkesztési és helyesírási problémák felismerésére, a hibák önálló javítására.

A nyelvi fejlesztés magában foglalja közismereti és szépirodalmi szövegek feldolgozását, amelynek célja, hogy a tanulók közéleti és irodalmi szövegek alapján elsajátítsák az önálló szóbeli és írásbeli nyelvhasználathoz szükséges szókincsét és nyelvi fordulatokat. E tevékenységekhez járul a szöveg vizuális összetevőinek értelmezése különféle digitális, informatikai alapú műfajokban. Megismeri a hivatalos írásművek jellemzőit, és képes önálló szövegalkotásra e műfajokban.

Az **irodalomtanítás feladata**–szoros együttműködésben az anyanyelvi képzéssel–az olvasott, feldolgozott irodalmi művekből vett részletek érzelmi, gondolati befogadásának támogatása.

A tanulási képesség fejlesztéséhez, az önállóság növeléséhez járul hozzá a felkészítés az anyaggyűjtésre, önálló munkát igénylő szövegek írására, információk célszerű gyűjtésére, szelekciójára, rendszerezésére és felhasználására.

A rendelkezésre álló óraszámot az alábbi táblázat szerint használjuk fel. Tekintettel arra, hogy az említett tematikai egységek **mindkét évfolyamon** előfordulnak, a fejezet elején ebben a táblázatban mutatjuk be az órák felosztását.

Tematikai egységek	Javasolt órakeret	10% felhasználása	9. évfolyam	10. évfolyam
Nyelvhasználati kompetencia I.	35	2	22	15
Nyelvhasználati kompetencia II.	24	2	16	10
Nyelvhasználati kompetencia III.	50	2	22	30
Nyelvhasználati Kompetencia IV.	20	1	10	11
Nyelvtani és nyelvhelyességi kompetencia	60	15	40	35
Irodalmi kultúra	30	5	15	20
Közismereti témák	70	5	35	40
A tanulási képesség fejlesztése	20	2	12	10
Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése	15	2	8	9
10%	36	36		
összesen	360		180	180

9. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia I. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Tartalmak, közlések, információk hallás utáni megértése, reagálás azokra. Olvasott szöveg tartalmának, fő gondolatainak élőszóban való összefoglalása. Szövegek feldolgozása, és átalakítása irányítással. Élmények, benyomások elmesélése egyszerű mondat szerkezetekkel. Részvétel a párbeszédben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Szöveg fontos gondolatainak, információs tartalmának nyelvi megfelelő összefoglalása. Tematikus szövegek, a médiaszövegek nyelvi elemzése, feldolgozása. Szövegben ábrázolt probléma, konfliktushelyzet szóbeli értelmezése, értékelése. Leíró, elbeszélő szövegekben az ábrázolt jelenség vagy tárgy megfelelően tagolt, érthető bemutatása.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Állásfoglalás kifejezése. Vélemény kifejezése önállóan választott nyelvi eszközökkel. Reagálás szövegek tartalmának főbb gondolataira és információira. Logikus összefüggések bemutatása. Különböző szerepekkel történő azonosulás. Képek, ábrák, diagramok leírása. Médiaszövegek elemzése. Hallás utáni értés. Beszédszándékok (tájékoztatás, kapcsolattartás, beszélgetés, meggyőzés), beszélt nyelvi szövegek jellemzői, szóbeli összefoglalás, véleményalkotás. Hallott szöveg fő gondolatmenetének követése, összefoglalása. Hallásértés fejlesztése megfelelő hanganyaggal. Ismeretlen szavak esetében is helyes kiejtés.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a problémafelvetéshez információkat keresni; – a szövegek tartalmát megérteni, mondanivalóját összefoglalni; – a tananyagban előforduló tárgyakat, dolgokat, jelenségeket, eseményeket rendszerezetten, tagoltan, nyelviileg érthető, világos formában bemutatni; – párbeszédes kommunikációs szituációkban, egyéni gondolatokat is kifejezni; – az adott témához, tananyaghoz kapcsolódó probléma felvetést kifejezni; – tanórai párbeszédes helyzetekben különböző szerepeket betölteni; – tanórán kívüli iskolai élethelyzetekben is tájékozódni és magát megértetni; – saját és idegen szövegeket a műfajnak és kívánt hatásnak megfelelően megtervezni és azokat hatásosan előadni; – felvázolt problémát, 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a beszédhelyzetnek megfelelő adekvát nyelvhasználat-kommunikációs helyzetek. A média társadalmi hatása.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> beszédhelyzetek, dramatikus játékok.</p>

	<p>kérdésfelvetést kifejezni, a megoldásához szükséges háttér-információkat feltárni;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a kommunikációs folyamat zavaró tényezőit felismerni, ezeket tisztázni; – a német nyelvű médiában szerzett információkat összefoglalni; – német nyelvű szövegek fontos információit, tartalmát magyarul kifejezni, fő kijelentéseire reagálni; – ismeretlen szavakat is a felismerhető akcentus ellenére érthetően kimondani és helyesen intonálni. 	
Kulcsfogalmak	Diagram, retorika, stílus, reagálás, kritikai vélemény, problémafelvetés, önkifejezés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia II. Írásbeli szövegek megértése és értelmezése	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	A megismert szövegfajták sajátosságainak ismerete. Egyszerű, ismerős témákról szóló mindennapi szövegek fontos, konkrét információinak értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hétköznapi nyelven írt autentikus vagy szerkesztett szövegek megértetése. Az érvelés gondolatmenetének felismertetése.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A szöveg tartalmának, fontos gondolatainak értelmezése. Fontos információk, adatok visszakeresése, a szöveg átfutása, vagy részletes olvasás révén. Szövegértési stratégiák alkalmazása különböző nyomtatott és elektronikus, lineáris szövegek feldolgozása során, valamint egyéb vizuális közlésekben, mint pl. táblázat, grafikon, ábra stb. A szövegekben megjelenő problémák, döntések, konfliktusok és az azt kiváltó motívumok okainak értelmezése.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – szövegek fő tartalmát (esetleg ismétlést követően) megérteni és a nyert információkat feladat-, ill. problémaorientáltan felhasználni; – képek/illusztrációk tartalmát rendszerezetten és követhetően taglalni; – szövegeket megérteni és vezérgondolatukat kidolgozni; – világos nyelvi jegyek alapján szóbeli vagy írásbeli szöveg közlésszándékát felismerni. 	<p><i>Minden tantárgy:</i> az olvasott szövegek feldolgozása.</p> <p><i>Informatika:</i> keresési eljárások.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> ábrák, képek, illusztrációk értelmezése.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> autentikus és szerkesztett szövegek.</p>
Kulcsfogalmak	Információtartalom, problémaorientált felhasználás, közléstartalom.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia III. Írásbeli szövegalkotás		Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	<p>Összefüggő mondatok megfogalmazása közvetlen szükségletekre, élményekre, eseményekre és konkrét információkra vonatkozó témákban.</p> <p>Ismert témákról egyszerű és rövid, tényközlő szövegek megírása minta alapján.</p>		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Egyszerű, rövid, összefüggő szövegek fogalmazása hétköznapi témákról.</p> <p>Jegyzet készítése olvasott és hallott köznyelvi szöveg alapján, illetve saját ötlet, élmény nyomán.</p> <p>Minták alapján több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegek létrehozása a műfaj főbb jellegzetességeinek és alapvető stílusjegyeinek követésével.</p>		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Olvasható, a mondanivalónak megfelelően tagolt, rendezett, áttekinthető íráskép.</p> <p>Az egyes szövegfajták jellemzői: elbeszélés, leírás, jellemzés, rövid érvelés, vita, önéletrajz, blog, baráti levél, hivatalos levél.</p> <p>Az egyes szövegfajták formai és tartalmi jegyei alapján önálló szövegek szerkesztése.</p> <p>Összefüggések érzékeltetése, gondolati tagolás.</p> <p>Különböző forrásokból származó információk egy fogalmazásban történő összefoglalása.</p> <p>Alapvető nyelvtani, helyesírási ismeretek alkalmazása.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – olvashatóan, áttekinthetően, a mondanivalót hűen követve, tagolt írásképpel, a szövegtípusnak megfelelő formai jegyek használatával írni; – szövegek érvrendszerének felépítését bemutatni; – adott tárgyak, leírások, események vagy szövegek központi gondolatát érthető nyelvezetben leírni; – szövegek alapján a szöveg műfajának és célhatásának megfelelően témát írásban kifejezteni; – informális és formális szövegeket alkotni, amelyben a szövegfajtának megfelelő kritériumokat többnyire figyelembe veszi; – különböző forrásokból származó információkat felhasználva szöveget alkotni. 	<p><i>Informatika:</i> a szövegszerkesztő programok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegfajták, szövegalkotás.</p>	
Kulcsfogalmak	Szövegfajta, blog, média.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia IV. Általános interakciós készség	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A nyelvi szintnek megfelelő nyelvhasználat különböző kommunikációs helyzetekben. A számítógép és a világháló német nyelvű programjainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvhasználat és kommunikációs kultúra elmélyítése, aktív véleménynyilvánítás képességének kialakítása, a világháló és egyéb kommunikációs média német nyelvű programjainak célirányos használata, a nyelvközvetítés technikájának elsajátíttatása.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Információk szerzése különböző csatornákon, azok felhasználása tanulási és iskolán kívüli helyzetekben. Vélemény alkotása és kinyilvánítása nyelvileg adekvát módon. A beszélő és hallgató szerepének váltakoztatása, a szerepnek megfelelő reagálás nyelvi eszközökkel. Szövegek kulcsfontosságú információinak és mondanivalójának összefoglalása magyar, illetve német nyelven.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – német nyelvű médiát információszerzés, illetve kapcsolatteremtés céljából segítségül hívni; – nyelvhasználatában az adott kommunikációs szituációhoz alkalmazkodni; – a számítógép, a világháló és az egyéb elektronikus kommunikációs média német nyelvű programjait különösebb nyelvi nehézség nélkül használni; – párbeszédes kommunikációs helyzetekben relatíve széleskörű nyelvi eszközök segítségével a beszélő és a hallgató szerepét váltogatni; – a kommunikáció során felmerülő zavaró tényezőket megnevezni és segítséget/tisztázást kérni; – mások közléseiben a jelentősebb retorikai elemeket felismerni és azokra saját álláspontja szem előtt tartásával nyelvileg adekvát módon reagálni; – német nyelvű szövegek kulcsfontosságú információit magyarul összefoglalni; – magyar nyelvű megnyilvánulások vagy szövegek mondanivalóját németül összefoglalni. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a szókincs és a retorikai elemek adekvát alkalmazása.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> önismereti gyakorlatok, szerepjátékok.</p> <p><i>Informatika:</i> keresőprogramok használata, internethasználat jogi, etikai kérdései.</p>
Kulcsfogalmak	Kommunikációs szerep, kommunikációs média, retorika, retorikai eszköz.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvtani, nyelvhelyességi kompetencia	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Morfológiai szerkezetek képzése, alkalmazása. Alapvető szófaji és mondattani ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Lexikai és morfológiai ismeretek bővítése a nyelvi kommunikációs kompetencia fejlesztésével párhuzamosan. A mondatok mondat szerkezet és kommunikációs szándék szerinti típusai.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A német nyelvtan alapvető terminológiájának ismerete. A német nyelvtan alapvető szabályainak ismerete és ezek alkalmazása szóban és írásban.</p> <p>Morfológia: Ige:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Plusquamperfekt, Futur I. – módbeli segédigék; – szenvedő szerkezetek; – prepozíciókkal álló vonzatok, állandósult szókapcsolatok. <p>Főnév:</p> <ul style="list-style-type: none"> – határozott és határozatlan névelő használatának pontosítása; – a gyenge ragozású főnevek. <p>Melléknév:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ragozás (birtokos eset); – névszói állítmányi szó szerkezet elemeként; – melléknévi igenév I. II. <p>Határozószó. Partikula (modalitást kifejező). Elöljárószó.</p> <p>Mondattan:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Óhajtó mondat. – Összetett mondat (mellérendelő, alárendelő); – kötőszó nélküli mellékmondat; indirekt kérdő mondat. <p>Az egyes mellékmondat típusok kötőszavai. Infinitív szerkezetek, melléknévi igeneves szerkezetek.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a tanult nyelvtani szerkezeteket felismerni; – gyakran előforduló alaktani és mondattani szabályokat használni; – egyszerűbb szófordulatokat és idiómákat használni; – szócsaládok alkotásának segítségével szókincsét folyamatosan bővíteni; – a szóképzés már elsajátított struktúráit alkalmazni; – adott alaktani elemeket felismerni, funkciójukat megnevezni; – alapvető nyelvtani terminológiát használni; – önállóan felismerni a tanult mondatösszetételeket; – gyakran előforduló mondattani szerkezeteket önállóan és rendszerint hibátlanul használni; – a kötőszavak jelentését értelmezni, a hozzájuk kapcsolódó mondat szerkesztési szabályszerűségeket alkalmazni; – a helyesírás és központosítás szabályait megközelítően hibátlanul alkalmazni. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szavak, szó szerkezetek. Mondat, mondatrészek.</p> <p><i>Informatika:</i> helyesírás-ellenőrző programok.</p>

Helyesírás és központosítás: A német helyesírás alapvető szabályainak használata tollbamondásban és önállóan írt szövegekben.		
Kulcsfogalmak	Vonzat, partikula, állandósult szókapcsolat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra		Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az irodalmi alkotások tartalmainak értelmezése, a mondanivaló kidolgozása adott szempontok alapján.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tárgyalt irodalmi művek nyelvezetének megértése, a szövegből információk visszakeresése, összefüggések meglátása.</p> <p>A különböző irodalmi műfajok jellemzőinek, jellegzetességeinek felismerése.</p> <p>Szépirodalmi szöveg tartalmával kapcsolatos saját vélemény kifejezése.</p> <p>Az állásfoglalás jelentőségének felismerése.</p> <p>A német nemzetiségi írók, költők jelentős műveinek, és az alkotásaikban megjelenített jellegzetes tematika, stílus megismertetése.</p>		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Irodalmi témákkal kapcsolatban felvetett kérdések, problémák értelmezése, a témákat érintő vitás kérdésekben vélemény alkotása.</p> <p>Rövidebb irodalmi művek mondanivalójának értelmezése feladatok, szövegértési technikák segítségével.</p> <p>A fabula és a „<i>Kurzgeschichte</i>” jellemzői.</p> <p>Irodalmi alapformák, műfajok, motívumok befogadása, értelmezése. Költemények összehasonlítása, mondanivalóik értelmezése.</p> <p>Egy német nyelvű színdarab megtekintése.</p> <p>Az irodalmi alkotások vonatkozásában a szöveg és a megfilmesített változat összehasonlítása.</p> <p>Ifjúsági irodalom, a magyarországi német nemzetiség irodalma: művek értelmezése, összefüggések feltárása.</p> <p>Betekintés a modern magyarországi német lírába.</p> <p>Szerzők és művek: pl. Karin Gundisch: <i>Oliver und sein Computer, Der Wecker läutet</i>; Edith Schreiber-Wicke: <i>Der Pelzmantel</i>. Lessing fabulái közül kettő: pl. <i>Der Fuchs, Der Rabe und der</i></p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – irodalmi témával kapcsolatos kérdést feltenni; – a szöveg tartalmát, szóban, írásban összefoglalni, a megadott elemzési szempontok alapján önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni; – az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni; – funkciókat és összefüggéseket ábrázolni; – értékítéletet szóban kifejezni; – szépirodalmi szövegek értékelésében a szerkezeti és stiláris egységet felismerni, értékelni; – az irodalmi művekben megjelenő alapvető emberi magatartásformákat felismerni; – irodalmi alapformákat, új műfajokat, motívumokat befogadni, értelmezni; – egy színdarabot megtekinteni a hazai német színházban, a látottakat tanórán feldolgozni; – irodalmi műalkotásból készült filmet a művel összehasonlítani; – a rövid epikai műveket értelmezni, mondanivalójukat elemezni; – a német nyelvű ifjúsági 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Epikai és lírai művek elemzése, értelmezése. A kompozíció meghatározó elemei.</p>	

<p><i>Fuchs, Der Affe und der Fuchs.</i> Részletek E.T.A. Hoffmann: <i>Das Fräulein von Scuderi</i> c. művéből.</p> <p>Egy szabadon választott német ifjúsági regény vagy krimi, pl. Christine Nöstlinger: <i>Die Ilse ist weg</i>; Mirjam Pressler: <i>Bitterschokolade</i>; Erich Kästner: <i>Emil und die Detektive</i>; Hans Peter Richter: <i>Damals war es Friedrich</i>.</p> <p>Magyarországi német írók, költők egy alkotása: pl. Georg Wittmann, Ludwig Fischer, Engelbert Rittinger, Georg Fath, Josef Mikonya, Franz Zeltner, Claus Klotz, Valéria Koch, Erika Áts, Josef Michaelis, Robert Becker, Angela Korb.</p>	<p>irodalom egy alkotását önállóan olvasni;</p> <p>– a magyarországi német irodalom műveinek olvasásával, feldolgozásával a népcsoport sorskérdéseit megismerni.</p>	
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>„Kurzgeschichte”, színdarab, film, elemzés, állásfoglalás, összefüggések feltárása, értékítélet.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Közismereti témák		Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	A közismereti témák tartalmainak feldolgozása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az aktív szókincs fejlesztése a témakörök alapján.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Az írásbeli és szóbeli kommunikáció formáinak gyakorlása a következő témakörökben:</p> <p>–Személyes életvitel: Szerelmek és párkapcsolatok, baráti kapcsolatok, generációs konfliktusok, férfi és női szerepek a szakmai életben, a szakmai -és magánélet kilátásai. –Társadalmi élet: Társadalmi csoportok, divatos irányzatok, szubkultúrák. Sport és felelősség. Az egészség veszélyeztetése. Étkezési kultúra. Bevásárlás, divat. –Gazdaság, technika, környezet: Élet a városban és vidéken. Az ember és környezete. Környezetvédelem. A fogyasztói társadalom. –Iskola, képzés, hivatás: Oktatás, tanulás Magyarországon és a német nyelvű országokban. Pályaválasztás. –Kulturális élet, média: Zene, zenei irányzatok, népszerű együttesek, énekesek, fiatalok szórakozási lehetőségei. Információszerzés és egyéni véleményalkotás.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a témáról jegyzetet és vázlatot készíteni; – céljait, vágyait, elképzeléseit kifejezni; – ok-okozati összefüggéseket feltárni és ábrázolni; – a témához kapcsolódó vitában megadott nyelvi eszközökkel részt venni; – tetszést, nemtetszést megfogalmazni, elutasítani. 	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a mindennapi élethez kapcsolódó témakörök.</p> <p><i>Német népismeret:</i> a tárgyalt témakörökhöz kapcsolódó tartalmak.</p> <p><i>Informatika:</i> információkezelés (pl. adatbázis), forrásfelhasználás.</p>	
Kulcsfogalmak	Elemzés, állásfoglalás, vita, folyamat, tendenciák feltárása, értékítélet, prezentáció.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése		Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	A hatékony tanulási technikák ismerete és tudatos alkalmazása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Adatkeresési technikák, információkezelési módok megismertetése, gyakorlati alkalmazása.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
Tanulást támogató eljárások. Adatkeresés, anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források segítségével. Egynyelvű szótárak, értelmező szótárak használata. Jegyzetelés, vázlatkészítés.	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – egynyelvű szótárakat és internetes szótárakat használni; – a szöveg feldolgozása során tartalmi szervezőtechnikákat (pl. jegyzetelés, kulcsszavak, vázlatpont) alkalmazni. 	<i>Informatika:</i> internethasználat.	
Kulcsfogalmak	Szótár, internet, anyaggyűjtés, vázlatpont, kulcsszó.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ítéloképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése		Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Konfliktuskezelési eljárások. A kulturális sokszínűség hétköznapi jelenségeiben.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Önálló gondolkodás, az önkifejezés. A saját kultúra sokrétű ismeretén nyugvó képesség a különbözőség felismerésére és megértésére. Önálló ítéletalkotás morális és esztétikai kérdésekről. A konfliktuskezelés képességének fejlesztése.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
A kulturális hagyomány szerepe a nemzeti identitás és a helyi kötődés kialakításában.	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – ízlését, etikai és esztétikai tudatosságát, kreativitását tovább fejleszteni; – konfliktuskezelési stratégiákat és eljárásokat megérteni, alkalmazni. 	<i>Etika:</i> erkölcsi választások, érzelmi tartalmak.	
Kulcsfogalmak	Nemzeti identitás, kulturális hagyomány, konfliktuskezelés.		

10. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia I. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Tartalmak, közlések, információk hallás utáni megértése, reagálás azokra. Olvasott szöveg tartalmának, fő gondolatainak élősóban való összefoglalása. Szövegek feldolgozása, és átalakítása irányítással. Élmények, benyomások elmesélése egyszerű mondat szerkezetekkel. Részvétel a párbeszédben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Szöveg fontos gondolatainak, információs tartalmának nyelviileg megfelelő összefoglalása. Tematikus szövegek, a médiaszövegek nyelvi elemzése, feldolgozása. Szövegben ábrázolt probléma, konfliktushelyzet szóbeli értelmezése, értékelése. Leíró, elbeszélő szövegekben az ábrázolt jelenség vagy tárgy megfelelően tagolt, érthető bemutatása.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Állásfoglalás kifejezése. Vélemény kifejezése önállóan választott nyelvi eszközökkel. Reagálás szövegek tartalmának főbb gondolataira és információira. Logikus összefüggések bemutatása. Különböző szerepekkel történő azonosulás. Képek, ábrák, diagramok leírása. Médiaszövegek elemzése. Hallás utáni értés. Beszédszándékok (tájékoztatás, kapcsolattartás, beszélgetés, meggyőzés), beszélt nyelvi szövegek jellemzői, szóbeli összefoglalás, véleményalkotás. Hallott szöveg fő gondolatmenetének követése, összefoglalása. Hallásértés fejlesztése megfelelő hanganyaggal. Ismeretlen szavak esetében is helyes kiejtés.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a problémafelvetéshez információkat keresni; – a szövegek tartalmát megérteni, mondanivalóját összefoglalni; – a tananyagban előforduló tárgyakat, dolgokat, jelenségeket, eseményeket rendszerezetten, tagoltan, nyelviileg érthető, világos formában bemutatni; – párbeszédes kommunikációs szituációkban, egyéni gondolatokat is kifejezni; – az adott témához, tananyaghoz kapcsolódó probléma felvetést kifejezni; – tanórai párbeszédes helyzetekben különböző szerepeket betölteni; – tanórán kívüli iskolai élethelyzetekben is tájékozódni és magát megértetni; – saját és idegen szövegeket a műfajnak és kívánt hatásnak megfelelően megtervezni és azokat hatásosan előadni; – felvázolt problémát, 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a beszédhelyzetnek megfelelő adekvát nyelvhasználat-kommunikációs helyzetek. A média társadalmi hatása.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> beszédhelyzetek, dramatikus játékok.</p>

	<p>kérdésfelvetést kifejezni, a megoldásához szükséges háttér-információkat feltárni;</p> <ul style="list-style-type: none"> – a kommunikációs folyamat zavaró tényezőit felismerni, ezeket tisztázni; – a német nyelvű médiában szerzett információkat összefoglalni; – német nyelvű szövegek fontos információit, tartalmát magyarul kifejezni, fő kijelentéseire reagálni; – ismeretlen szavakat is a felismerhető akcentus ellenére érthetően kimondani és helyesen intonálni. 	
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Diagram, retorika, stílus, reagálás, kritikai vélemény, problémafelvetés, önkifejezés.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia II. Írásbeli szövegek megértése és értelmezése	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A megismert szövegfajták sajátosságainak ismerete. Egyszerű, ismerős témákról szóló mindennapi szövegek fontos, konkrét információinak értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hétköznapi nyelven írt autentikus vagy szerkesztett szövegek megértetése. Az érvelés gondolatmenetének felismertetése.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A szöveg tartalmának, fontos gondolatainak értelmezése. Fontos információk, adatok visszakeresése, a szöveg átfutása, vagy részletes olvasás révén. Szövegértési stratégiák alkalmazása különböző nyomtatott és elektronikus, lineáris szövegek feldolgozása során, valamint egyéb vizuális közlésekben, mint pl. táblázat, grafikon, ábra stb. A szövegekben megjelenő problémák, döntések, konfliktusok és az azt kiváltó motívumok okainak értelmezése.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – szövegek fő tartalmát (esetleg ismétlést követően) megérteni és a nyert információkat feladat-, ill. problémaorientáltan felhasználni; – képek/illusztrációk tartalmát rendszerezetten és követhetően taglalni; – szövegeket megérteni és vezérgondolatukat kidolgozni; – világos nyelvi jegyek alapján szóbeli vagy írásbeli szöveg közlésszándékát felismerni. 	<p><i>Minden tantárgy:</i> az olvasott szövegek feldolgozása.</p> <p><i>Informatika:</i> keresési eljárások.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> ábrák, képek, illusztrációk értelmezése.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> autentikus és szerkesztett szövegek.</p>
Kulcsfogalmak	Információtartalom, problémaorientált felhasználás, közléstartalom.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia III. Írásbeli szövegalkotás		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	<p>Összefüggő mondatok megfogalmazása közvetlen szükségletekre, élményekre, eseményekre és konkrét információkra vonatkozó témákban.</p> <p>Ismert témákról egyszerű és rövid, tényközlő szövegek megírása minta alapján.</p>		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Egyszerű, rövid, összefüggő szövegek fogalmazása hétköznapi témákról.</p> <p>Jegyzet készítése olvasott és hallott köznyelvi szöveg alapján, illetve saját ötlet, élmény nyomán.</p> <p>Minták alapján több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegek létrehozása a műfaj főbb jellegzetességeinek és alapvető stílusjegyeinek követésével.</p>		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Olvasható, a mondanivalónak megfelelően tagolt, rendezett, áttekinthető íráskép.</p> <p>Az egyes szövegfajták jellemzői: elbeszélés, leírás, jellemzés, rövid érvelés, vita, önéletrajz, blog, baráti levél, hivatalos levél.</p> <p>Az egyes szövegfajták formai és tartalmi jegyei alapján önálló szövegek szerkesztése.</p> <p>Összefüggések érzékeltetése, gondolati tagolás.</p> <p>Különböző forrásokból származó információk egy fogalmazásban történő összefoglalása.</p> <p>Alapvető nyelvtani, helyesírási ismeretek alkalmazása.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – olvashatóan, áttekinthetően, a mondanivalót hűen követve, tagolt írásképpel, a szövegtípusnak megfelelő formai jegyek használatával írni; – szövegek érvrendszerének felépítését bemutatni; – adott tárgyak, leírások, események vagy szövegek központi gondolatát érthető nyelvezetben leírni; – szövegek alapján a szöveg műfajának és célhatásának megfelelően témát írásban kifejezteni; – informális és formális szövegeket alkotni, amelyben a szövegfajtának megfelelő kritériumokat többnyire figyelembe veszi; – különböző forrásokból származó információkat felhasználva szöveget alkotni. 	<p><i>Informatika:</i> a szövegszerkesztő programok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegfajták, szövegalkotás.</p>	
Kulcsfogalmak	Szövegfajta, blog, média.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhazsnálati kompetencia IV. Általános interakációs készség		Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	A nyelvi szintnek megfelelő nyelvhazsnálat különböző kommunikációs helyzetekben. A számítógép és a világháló német nyelvű programjainak ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvhazsnálat és kommunikációs kultúra elmélyítése, aktív véleménynyilvánítás képességének kialakítása, a világháló és egyéb kommunikációs média német nyelvű programjainak célirányos használata, a nyelvközvetítés technikájának elsajátíttatása.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Információk szerzése különböző csatornákon, azok felhasználása tanulási és iskolán kívüli helyzetekben. Vélemény alkotása és kinyilvánítása nyelvileg adekvát módon. A beszélő és hallgató szerepének váltakoztatása, a szerepnek megfelelő reagálás nyelvi eszközökkel. Szövegek kulcsfontosságú információinak és mondanivalójának összefoglalása magyar, illetve német nyelven.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – német nyelvű médiát információszerzés, illetve kapcsolatteremtés céljából segítségül hívni; – nyelvhazsnálatában az adott kommunikációs szituációhoz alkalmazkodni; – a számítógép, a világháló és az egyéb elektronikus kommunikációs média német nyelvű programjait különösebb nyelvi nehézség nélkül használni; – párbeszédes kommunikációs helyzetekben relatíve széleskörű nyelvi eszközök segítségével a beszélő és a hallgató szerepét váltogatni; – a kommunikáció során felmerülő zavaró tényezőket megnevezni és segítséget/tisztázást kérni; – mások közléseiben a jelentősebb retorikai elemeket felismerni és azokra saját álláspontja szem előtt tartásával nyelvileg adekvát módon reagálni; – német nyelvű szövegek kulcsfontosságú információit magyarul összefoglalni; – magyar nyelvű megnyilvánulások vagy szövegek mondanivalóját németül összefoglalni. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a szókincs és a retorikai elemek adekvát alkalmazása.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> önismereti gyakorlatok, szerepjátékok.</p> <p><i>Informatika:</i> keresőprogramok használata, internethazsnálat jogi, etikai kérdései.</p>	
Kulcsfogalmak	Kommunikációs szerep, kommunikációs média, retorika, retorikai eszköz.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvtani, nyelvhelyességi kompetencia		Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Morfológiai szerkezetek képzése, alkalmazása. Alapvető szófaji és mondattani ismeretek.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Lexikai és morfológiai ismeretek bővítése a nyelvi kommunikációs kompetencia fejlesztésével párhuzamosan. A mondatok mondat szerkezet és kommunikációs szándék szerinti típusai.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>A német nyelvtan alapvető terminológiájának ismerete. A német nyelvtan alapvető szabályainak ismerete és ezek alkalmazása szóban és írásban.</p> <p>Morfológia: Ige:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Plusquamperfekt, Futur I. – módbeli segédigék; – szenvedő szerkezetek; – prepozíciókkal álló vonzatok, állandósult szókapcsolatok. <p>Főnév:</p> <ul style="list-style-type: none"> – határozott és határozatlan névelő használatának pontosítása; – a gyenge ragozású főnevek. <p>Melléknév:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ragozás (birtokos eset); – névszói állítmányi szó szerkezet elemeként; – melléknévi igenév I. II. <p>Határozószó. Partikula (modalitást kifejező). Elöljárószó.</p> <p>Mondattan:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Óhajtó mondat. – Összetett mondat (mellérendelő, alárendelő); – kötőszó nélküli mellékmondat; indirekt kérdő mondat. <p>Az egyes mellékmondattípusok kötőszavai. Infinitív szerkezetek, melléknévi igeneves szerkezetek.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a tanult nyelvtani szerkezeteket felismerni; – gyakran előforduló alaktani és mondattani szabályokat használni; – egyszerűbb szófordulatokat és idiómákat használni; – szócsaládok alkotásának segítségével szókincsét folyamatosan bővíteni; – a szóképzés már elsajátított struktúráit alkalmazni; – adott alaktani elemeket felismerni, funkciójukat megnevezni; – alapvető nyelvtani terminológiát használni; – önállóan felismerni a tanult mondatösszetételeket; – gyakran előforduló mondattani szerkezeteket önállóan és rendszerint hibátlanul használni; – a kötőszavak jelentését értelmezni, a hozzájuk kapcsolódó mondat szerkesztési szabályszerűségeket alkalmazni; – a helyesírás és központosítás szabályait megközelítően hibátlanul alkalmazni. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szavak, szó szerkezetek. Mondat, mondatrészek.</p> <p><i>Informatika:</i> helyesírás-ellenőrző programok.</p>	

Helyesírás és központosítás: A német helyesírás alapvető szabályainak használata tollbamondásban és önállóan írt szövegekben.		
Kulcsfogalmak	Vonzat, partikula, állandósult szókapcsolat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra		Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Az irodalmi alkotások tartalmainak értelmezése, a mondanivaló kidolgozása adott szempontok alapján.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tárgyalt irodalmi művek nyelvezetének megértése, a szövegből információk visszakeresése, összefüggések meglátása.</p> <p>A különböző irodalmi műfajok jellemzőinek, jellegzetességeinek felismerése.</p> <p>Szépirodalmi szöveg tartalmával kapcsolatos saját vélemény kifejezése.</p> <p>Az állásfoglalás jelentőségének felismerése.</p> <p>A német nemzetiségi írók, költők jelentős műveinek, és az alkotásaikban megjelenített jellegzetes tematika, stílus megismertetése.</p>		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Irodalmi témákkal kapcsolatban felvetett kérdések, problémák értelmezése, a témákat érintő vitás kérdésekben vélemény alkotása.</p> <p>Rövidebb irodalmi művek mondanivalójának értelmezése feladatok, szövegértési technikák segítségével.</p> <p>A fabula és a „<i>Kurzgeschichte</i>” jellemzői.</p> <p>Irodalmi alapformák, műfajok, motívumok befogadása, értelmezése. Költemények összehasonlítása, mondanivalóik értelmezése.</p> <p>Egy német nyelvű színdarab megtekintése.</p> <p>Az irodalmi alkotások vonatkozásában a szöveg és a megfilmesített változat összehasonlítása.</p> <p>Ifjúsági irodalom, a magyarországi német nemzetiség irodalma: művek értelmezése, összefüggések feltárása.</p> <p>Betekintés a modern magyarországi német lírába.</p> <p>Szerzők és művek: pl. Karin Gundisch: <i>Oliver und sein Computer, Der Wecker läutet</i>; Edith Schreiber-Wicke: <i>Der Pelzmantel</i>. Lessing fabulái közül kettő: pl. <i>Der Fuchs, Der Rabe und der</i></p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – irodalmi témával kapcsolatos kérdést feltenni; – a szöveg tartalmát, szóban, írásban összefoglalni, a megadott elemzési szempontok alapján önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni; – az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni; – funkciókat és összefüggéseket ábrázolni; – értékítéletet szóban kifejezni; – szépirodalmi szövegek értékelésében a szerkezeti és stílári egységet felismerni, értékelni; – az irodalmi művekben megjelenő alapvető emberi magatartásformákat felismerni; – irodalmi alapformákat, új műfajokat, motívumokat befogadni, értelmezni; – egy színdarabot megtekinteni a hazai német színházban, a látottakat tanórán feldolgozni; – irodalmi műalkotásból készült filmet a művel összehasonlítani; – a rövid epikai műveket értelmezni, mondanivalójukat elemezni; – a német nyelvű ifjúsági 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Epikai és lírai művek elemzése, értelmezése. A kompozíció meghatározó elemei.</p>	

<p><i>Fuchs, Der Affe und der Fuchs.</i> Részletek E.T.A. Hoffmann: <i>Das Fräulein von Scuderi</i> c. művéből.</p> <p>Egy szabadon választott német ifjúsági regény vagy krimi, pl. Christine Nöstlinger: <i>Die Ilse ist weg</i>; Mirjam Pressler: <i>Bitterschokolade</i>; Erich Kästner: <i>Emil und die Detektive</i>; Hans Peter Richter: <i>Damals war es Friedrich</i>.</p> <p>Magyarországi német írók, költők egy alkotása: pl. Georg Wittmann, Ludwig Fischer, Engelbert Rittinger, Georg Fath, Josef Mikonya, Franz Zeltner, Claus Klotz, Valéria Koch, Erika Áts, Josef Michaelis, Robert Becker, Angela Korb.</p>	<p>irodalom egy alkotását önállóan olvasni; – a magyarországi német irodalom műveinek olvasásával, feldolgozásával a népcsoport sorskérdéseit megismerni.</p>	
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>„Kurzgeschichte”, színdarab, film, elemzés, állásfoglalás, összefüggések feltárása, értékítélet.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Közismereti témák		Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	A közismereti témák tartalmainak feldolgozása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az aktív szókincs fejlesztése a témakörök alapján.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Az írásbeli és szóbeli kommunikáció formáinak gyakorlása a következő témakörökben:</p> <p>–Személyes életvitel: Szerelem és párkapcsolatok, baráti kapcsolatok, generációs konfliktusok, férfi és női szerepek a szakmai életben, a szakmai -és magánélet kilátásai. –Társadalmi élet: Társadalmi csoportok, divatos irányzatok, szubkultúrák. Sport és felelősség. Az egészség veszélyeztetése. Étkezési kultúra. Bevásárlás, divat. –Gazdaság, technika, környezet: Élet a városban és vidéken. Az ember és környezete. Környezetvédelem. A fogyasztói társadalom. –Iskola, képzés, hivatás: Oktatás, tanulás Magyarországon és a német nyelvű országokban. Pályaválasztás. –Kulturális élet, média: Zene, zenei irányzatok, népszerű együttesek, énekesek, fiatalok szórakozási lehetőségei. Információszerzés és egyéni véleményalkotás.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a témáról jegyzetet és vázlatot készíteni; – céljait, vágyait, elképzeléseit kifejezni; – ok-okozati összefüggéseket feltárni és ábrázolni; – a témához kapcsolódó vitában megadott nyelvi eszközökkel részt venni; – tetszést, nemtetszést megfogalmazni, elutasítani. 	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a mindennapi élethez kapcsolódó témakörök.</p> <p><i>Német népismeret:</i> a tárgyalt témakörökhöz kapcsolódó tartalmak.</p> <p><i>Informatika:</i> információkezelés (pl. adatbázis), forrásfelhasználás.</p>	
Kulcsfogalmak	Elemzés, állásfoglalás, vita, folyamat, tendenciák feltárása, értékítélet, prezentáció.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése		Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A hatékony tanulási technikák ismerete és tudatos alkalmazása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Adatkeresési technikák, információkezelési módok megismertetése, gyakorlati alkalmazása.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
Tanulást támogató eljárások. Adatkeresés, anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források segítségével. Egynyelvű szótárak, értelmező szótárak használata. Jegyzetelés, vázlatkészítés.	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – egynyelvű szótárakat és internetes szótárakat használni; – a szöveg feldolgozása során tartalmi szervezőtechnikákat (pl. jegyzetelés, kulcsszavak, vázlatpont) alkalmazni. 	<i>Informatika:</i> internethasználat.	
Kulcsfogalmak	Szótár, internet, anyaggyűjtés, vázlatpont, kulcsszó.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ítéloképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése		Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Konfliktuskezelési eljárások. A kulturális sokszínűség hétköznapi jelenségeiben.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Önálló gondolkodás, az önkifejezés. A saját kultúra sokrétű ismeretén nyugvó képesség a különbözőség felismerésére és megértésére. Önálló ítéletalkotás morális és esztétikai kérdésekről. A konfliktuskezelés képességének fejlesztése.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
A kulturális hagyomány szerepe a nemzeti identitás és a helyi kötődés kialakításában.	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – ízlését, etikai és esztétikai tudatosságát, kreativitását tovább fejleszteni; – konfliktuskezelési stratégiákat és eljárásokat megérteni, alkalmazni. 	<i>Etika:</i> erkölcsi választások, érzelmi tartalmak.	
Kulcsfogalmak	Nemzeti identitás, kulturális hagyomány, konfliktuskezelés.		

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló megérti a fontosabb információkat a világos, standard szövegekben, amelyek ismert témáról szólnak és gyakori helyzetekhez kapcsolódnak a munka, az iskola, a szabadidő, a nemzetiség helyzete terén. Elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre történő utazás során adódik. Egyszerű, összefüggő szóbeli és írásbeli szöveget tud alkotni ismert vagy az érdeklődési körébe tartozó témában. Le tudja írni az élményeit, a különböző eseményeket, álmokat, a reményeit és ambícióit, továbbá röviden meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.</p> <p>A köznyelvi beszédet főbb vonalaiban megérti, ha az rendszeresen előforduló, számára ismert témáról szól. Megérti a legfontosabb információkat olyan rádió-és tévéműsorokban, melyek aktuális eseményekről, illetve az érdeklődési köréhez vagy tanulmányaihoz kapcsolódó témákról, a nemzetiségről szólnak, és melyekben viszonylag lassan és világosan beszélnek.</p> <p>Röviden meg tudja fogalmazni, indokolni és magyarázni a véleményét, el tud mondani egy történetet.</p> <p>Megérti olyan nyelvileg összetettebb szövegek lényegét, illetve a bennük lévő információt, melyek hétköznapi témákkal kapcsolatosak, gyakori témákkal foglalkoznak. Képes a szöveget feldolgozni (tanórán tanári segítséggel, illetve házi olvasmányként). Megérti az eseményekről, érzelmekről, véleményekről szóló írásokat. A magyarországi német és a német nyelvű irodalom műveit olvassa. Ezáltal képessé válik népcsoportja értékeit és sajátosságait bemutatni. Képes néhány irodalmi alkotás értelmezésére. Képes alapvető nyelvi és nyelvhelyességi törvényszerűségek alkalmazására. Tudásszintjének megfelelően képes egyszerűbb szövegek fordítására.</p>
--	---

11–12. évfolyam

A német nemzetiségi nyelv jellegéből adódóan a nyelvoktatásba tartalmát és céljait tekintve minden kulcskompetencia és a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott nevelési célok beépíthetők. Az érettségi vizsgáig a tanulók kellő tapasztalattal és tudással rendelkeznek ahhoz, hogy a körülöttük lévő világot tágabb kontextusban is értelmezni tudják, nyelvi ismereteiknek köszönhetően pedig **széleskörű információszerzésre és viszonyításra képesek**. A nevelési célok közül ezen a szinten is kiemelt fontosságú a **tanulás tanítása**, mivel a tanulóknak a 12. évfolyam végére olyan tanulási képességekkel kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik nyelvtudásuk önálló fenntartását és továbbfejlesztését további tanulmányaik vagy munkájuk során, egész életükön át.

A 12. évfolyamon lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tanulók megismerjék a tantárgy **érettségi követelményeit**, elsajátítsák a szükséges stratégiákat és alkalmazni tudják azokat a feladatok megoldásában. A tanulók motivációját növeli, ha a nyelvoktatás lehetőséget biztosít a tanulókat érdeklő tantárgyi tartalmak célnyelvi feldolgozására és az infokommunikációs technológiák használatára. A **12. évfolyam** a tanulók számára a továbbtanulás vagy a munka világába történő kilépés előtti utolsó tanév. A nyelvoktatásban is hangsúlyt kell kapnia az ezekre történő felkészítésnek, a szükséges készségek fejlesztésének.

A rendelkezésre álló óraszámot az alábbi táblázat szerint használjuk fel. Tekintettel arra, hogy az említett tematikai egységek **mindkét évfolyamon** előfordulnak, a fejezet elején ebben a táblázatban mutatjuk be az órák felosztását.

Tematikai egységek	Javasolt órakeret	10 % felhaszn	11. évfolyam	12. évfolyam
Nyelvhasználati kompetencia I.	32	2	18	16
Nyelvhasználati kompetencia II.	22	2	12	12
Nyelvhasználati kompetencia III.	52	2	24	30
Nyelvhasználati kompetencia IV.	20	1	11	10
Nyelvhelyességi és nyelvhasználati kompetencia	42	10	30	22
Irodalmi kultúra	60	8	38	30
Közismereti témák	58	4	35	27
A tanulási képesség fejlesztése	8	2	6	4
Az ítéloképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése	8	2	6	4
10%	33	33		
összesen	335		180	155

11. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia I. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	A szöveg fontos gondolatainak, információs tartalmának nyelvileg megfelelő összefoglalása. Tematikus szövegek feldolgozása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő kifejezések, állandósult szókapcsolatok, mondatpanelek, érzelmi hatást, indulatot kifejező nyelvi jelek magabiztos használata. A kommunikációs szándék felismerése, megfelelő kezelése. A kulturált vita, véleménynyilvánítás, érvelés gyakorlása.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A kommunikációs helyzet, a beszédpartner, téma, beszédszándék értelmezése. Világos, érthető kiejtés és intonáció.</p> <p>A nyelvhasználat, a beszélgetés, a társalgás főbb összetevőinek a különféle beszédaktusok szerepének, megnyilvánulási formáinak megfigyelése, az együttműködési elvek tudatos használata.</p> <p>Beszédszándékok (tájékoztatás, kapcsolattartás, beszélgetés, meggyőzés), beszélt nyelvi szövegek jellemzői; szóbeli összefoglalás, véleményalkotás.</p> <p>A szóbeli közlés során a téma követhető, nyelvileg megfelelő tagolása.</p> <p>Szöveg információtartalmának, alapgondolatának megfogalmazása.</p> <p>A német nyelvű médiából szerzett információk értelmezése, összefoglalása.</p> <p>Érvelés követése, abba bekapcsolódás, szó kérése, beszélgetés befejezése.</p> <p>Összefüggések bemutatása, következtetések levonása.</p> <p>Különböző szerepekkel, nézetekkel való azonosulás, egyedi probléma megoldási javaslata.</p> <p>Hallás utáni értés.</p> <p>Hallott szöveg fő</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – adott témában véleményt kifejezni; – szövegek információit, főbb gondolatait összefoglalni; – a tartalmakat kiemelni a szövegek környezetből és más információkkal összefüggésbe hozva egy újabb kérdésre összpontosítva alkalmazni; – médiaszövegek elemzése során, adott téma kapcsán felmerülő érveket felülvizsgálni, bírálni vagy igazolni; – a szövegekben felvetett témákra reflektálni, állást foglalni; – gondolatokat párbeszédes kommunikációs helyzetben is tárgyilagos, logikus felépítéssel, nyelvileg helyesen kifejezni; – a különböző érvelési technikák segítségével állást foglalni; – megfelelő módon szót kérni, vagy a reagálást lezárni; – német nyelvű beszélt szövegek fontos információit, tartalmát magyarul összefoglalni, fő kijelentéseire reagálni. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a kommunikációs céloknak megfelelő szövegalkotás.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a média társadalmi hatása.</p>

<p>gondolatmenetének követése, összefoglalása. Összefüggő hallott előadás, prezentáció követése, kulcsszavak azonosítása, érvek logikus hozzárendelése a szöveghez. Hallásértés-fejlesztés az aktuális német nyelvű média hanganyagaival.</p>		
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Médiaszöveg, hatásos előadásmód, konfliktushelyzet, vita, kommunikációs zavar.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia II. Írásbeli szövegek megértése és értelmezése		Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Szövegek lényegének megértése, a bennük lévő információ feldolgozása. Irodalmi alkotások értelmezése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közérthető nyelven írt, érdeklődési körhöz kapcsolódó, lényegre törő szövegek megértése. Az írott vélemény, érvelés követése, ezekből a lényeges részinformációk kiszűrése.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Összetettebb szövegek információinak (adott esetben ismétlést követően) megértése részleteiben és felhasználása a feladat elvárásainak megfelelően, illetve a problémafelvetés tükrében.</p> <p>Az adott téma feldolgozásához használt szövegek és más források fontosságának megindokolása mások számára. Mások által alkotott szövegek tartalmának feldolgozása.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a szöveg tartalmát, fontos gondolatait megfelelően értelmezni; – fontos információkat, adatokat visszakeresni, a szöveg átfutása, vagy a részletes olvasás révén; – a szövegek összefoglalásakor adatokat, információkat felhasználni; – szövegértési stratégiákat alkalmazni különböző nyomtatott és elektronikus, folyamatos és nem folyamatos szövegeken, valamint egyéb vizuális közlésekben; – szövegelemzési eljárásokat alkalmazni; – ábrákat, képeket, illusztrációkat értelmezni a szöveg mondanivalójával összhangban. 	<p><i>Minden tantárgy:</i> szövegfeldolgozás.</p> <p><i>Informatika:</i> keresési eljárások.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> ábrák, képek, illusztrációk értelmezése.</p>	
Kulcsfogalmak	Olvasási stratégia, szövegértés, szövegelemzés.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia III. Írásbeli szövegalkotás		Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	Összefüggő szöveg megfogalmazása ismert, hétköznapi témákban. Élménybeszámoló, véleményalkotás.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Részletesebb, összefüggő és tagolt szövegek fogalmazása ismert, hétköznapi és elvontabb témákról. Több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegek létrehozása a műfaj főbb jellegzetességeinek és stílusjegyeinek alkalmazásával.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Képek és egyéb szemléltető anyagok értelmezése a hozzá kapcsolódó feladatok alapján. Önálló szövegalkotás a szövegfajta jellemzőinek figyelembevételével. Állásfoglalás megfogalmazása, perspektívaváltás alkalmazása. Projekt munkák készítése. Meadott szempontok figyelembevételével informális és formalizált szöveg alkotása differenciált nyelvi eszközökkel. A téma, az ábrázolásmód és az események központi jelentőségű tényeinek rendszerezett és nyelvileg pontos leírása. Különböző műfajú német és magyar szövegek lefordítása szótár segítségével.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – szövegtípusok (elbeszélés, leírás, jellemzés, rövid érvelés, esszé, értekezés, vita, önéletrajz, motivációs levél, kérvény, blog, baráti levél, hivatalos levél) jellemzőinek, egyes szövegtípusok formai és tartalmi jegyeinek alapján önálló szövegeket szerkeszteni; – a szövegösszefüggéseket érzékeltetni, azt gondolatilag tagolni; – különböző forrásokból származó információkat egy írásműben értékelni, értelmezni, szintézist alkotni; – helyesírásában a szófaji és a mondattani ismereteket alkalmazni; – a szövegekben megjelenő problémákat, döntéseket, konfliktusokat és az azt kiváltó motívumok okait értelmezni, értékelni; – szövegekkel kapcsolatban saját véleményét megfogalmazni; német és magyar nyelvű szövegek fontos információit magyar, illetve német nyelven összefoglalni, közvetíteni. 	<p><i>Informatika:</i> a szövegszerkesztő programok.</p> <p><i>Etika:</i> érintkezési formák; a személyiség tisztelete.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a közvetlen környezet aktuális kérdései.</p>	
Kulcsfogalmak	Szövegtípusok, retorika, internetes portál, gondolati tagolás.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia IV. Általános interakciós készség	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	A nyelvhasználat és kommunikáció közel magabiztos birtoklása, a véleménynyilvánítás képessége, a világháló és egyéb kommunikációs média német nyelvű programjainak használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvhasználat és kommunikációs kultúra elmélyítése, aktív véleménynyilvánítás és érvelés képességének kialakítása, a világháló és egyéb kommunikációs média német nyelvű programjainak célirányos használata, a nyelvközvetítés technikájának elsajátíttatása.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Információk szerzése különböző csatornákon, azok felhasználása tanulási és iskolán kívüli helyzetekben. Vélemény alkotása és kinyilvánítása nyelvileg adekvát módon. Érvelés a saját vélemény mellett. A beszélő és hallgató szerepének váltakoztatása, a szerepnek megfelelő reagálás megfelelő nyelvi eszközökkel. Szövegek elmondása magyar, illetve német nyelven.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – német nyelvű médiát információszerzés, illetve kapcsolatteremtés céljából önállóan használni; – nyelvhasználatát az előre látható kommunikációs helyzetekre beállítani; – az elektronikus kommunikációs formákat nagyobb nyelvi nehézségek nélkül használni; – változatos, nyelvileg megfelelő formában a beszélő és a hallgató szerepét váltogatni, valamint szófordulatokat alkalmazni; – az egyes kommunikációs helyzeteket felmérni, nyelvhasználati kompetenciáját a szokásos kommunikációs helyzeteknek megfelelően alkalmazni; – másoknak nyelvileg és formailag megfelelő visszajelzéseket adni; – mások közléseiben a különféle retorikai elemeket felismerni és megítélni, illetve saját megnyilatkozásaiban adekvát nyelvi eszközökkel a kívánt hatást elérni; – felkészülés után hosszabb lélegzetű német nyelvű írásbeli és szóbeli szövegeket magyarul elmondani; – felkészülés után magyar nyelvű szövegeket németül elmondani. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a szókinés és a retorikai elemek adekvát alkalmazása.</p> <p><i>Informatika:</i> keresőprogramok használata, az internethasználat jogi, etikai kérdései.</p>

Kulcsfogalmak

Kommunikációs szerep, média, retorika, retorikai eszköz, kapcsolatteremtés, visszacsatolás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhelyességi és nyelvhasználati kompetencia	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Alapvető alaktani és morfológiai ismeretek. A mondat fogalma, a mondat szerkezet és kommunikációs szándék szerinti típusai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az eddig elsajátított nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek bővítése és tudatosítása a különböző nyelvhasználati szintek ismerete.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A morfológiai, lexikológiai, szintaktikai ismeretek alkalmazása. Gyakran használt szó-és mondatalkotási szabályok felismerése és alkalmazása.</p> <p>Morfológia: Szófajok: Ige: – igeidők; – módok (aktív és szenvedő szerkezetek, feltételes mód, felszólító mód); – igekötős igék, visszaható igék, – főnévi igenévi szerkezetek. – igei vonzatok, – módbeli segédigék (minden igeidőben és módban).</p> <p>Főnév: – nem eset, szám; – gyenge ragozású főnevek; – összetett szavak.</p> <p>Melléknév: – főnevesült melléknevek; – vonzatok.</p> <p>Melléknévi igenevek. Névmás (valamennyi forma). Határozószó (valamennyi forma). Partikula. Előjárószó.</p> <p>Mondattan: – vonatkozó mellékmondat.</p> <p>Helyesírás és központosítás: A német helyesírás alapvető törvényszerűségeinek automatikus alkalmazása, rendszerszerűen</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – gyakran előforduló alaktani és mondattani szabályokat automatikusan használni, hibáit önállóan is javítani; – a szóképzés struktúráit alkalmazni; – kétnyelvű, egynyelvű, értelmező, szótárakat, lexikonokat a nyelvhelyesség javítására használni; – a nyelvtani elemzés során fontos terminusokat önállóan használni; – ismert mondattani szerkezeteket felismerni; – a kötőszavak többrétegű jelentését, eltérő funkcióját értelmezni, a mondatszerkesztési szabályszerűségeket tudatosan alkalmazni; – a helyesírás és központosítás szabályait megközelítően hibátlanul alkalmazni. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a nyelvek egyező és eltérő tulajdonságai.</p> <p><i>Német népismeret:</i> nyelvi változatok német nyelvterületeken és azok magyarországi megfelelői.</p> <p><i>Informatika:</i> elektronikus szótár használata.</p>

előforduló hibák nélkül.		
Kulcsfogalmak	Nyelvhelyességi önellenőrzés, szemantikai és pragmatikai összefüggés, vonatkozó mellékmondat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra		Órakeret 38 óra
Előzetes tudás	Irodalmi művek, részletek olvasása, értelmezése. A különböző irodalmi műfajok jellemzőinek, jellegzetességeinek felismerése. Szépirodalmi szöveg tartalmával kapcsolatos saját vélemény, értékítélet megfogalmazása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Szépirodalmi szöveg globális megértése. Irodalmi alkotások egymással való összevetésében hasonlóságok és különbségek felismerése és értelmezése. Rendszerező képesség, érvelés képességének fejlesztése. Balladák, novellák elemzése. Jellemző témák, motívumok és műfaji változatok megismertetése a magyarországi német írók és költők műveiben.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Néhány klasszikus német irodalmi mű ismerete, interpretálása. Költemények összehasonlítása, mondanivalóik értelmezése. A ballada fogalma. A magyarországi német szerzők műveiben a múlt és jelen történéseinek megismerése, összehasonlítása. Az irodalomértés elmélyítése.</p> <p>Német írók, költők versei, balladáit, elbeszélései, novellái, regényei: pl. Johann Wolfgang von Goethe, Friedrich Schiller, Heinrich Heine, Heinrich Böll, Wolfgang Borchert.</p> <p>Magyarországi német írók, költők alkotásai: pl. Ludwig Fischer, Engelbert Rittinger, Georg Fath, Josef Mikonya, Franz Zeltner, Claus Klotz, Valeria Koch, Erika Áts, Josef Michaelis, Robert Becker, Angela Korb, Alfred Manz.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatban önálló véleményt alkotni; – önálló következtetéseket levonni; – kreatívan gondolkodni, érvelni; – vázlat alapján az irodalmi művekben bemutatott problémát felvázolni; – a magyarországi német irodalom fejlődési tendenciáit megismerni; – szóban és írásban megadott szempontok alapján a művekről beszélni; rövid összefoglalást írni; – a német nyelvű irodalmak alkotásait műközpontúan elemezni és önállóan olvasni; – a ballada, novella műfaji jellemzőit ismerni; – a magyarországi német irodalom művein keresztül a népcsoport sorskérdéseit megismerni. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> érvelő, elemző technikák.</p> <p><i>Német népismeret:</i> párhuzam vonása a népcsoport múltja és jelene között.</p> <p><i>Informatika:</i> internethasználat.</p>	
Kulcsfogalmak	Műközpontú irodalomtanítás, ok-okozati összefüggés, sorskérdés, értékítélet, hagyomány és modernitás.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Közismereti témák		Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Információk és összefüggések kezelése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az aktív szókinccs fejlesztése a témakörökben. Szempontok alapján témakifejtés.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Az írásbeli és szóbeli kommunikáció különböző formáinak gyakorlása a következő témakörökben:</p> <p>–Személyes életvitel: Az egyéni élet tervezése, jövőbeli tervek.</p> <p>–Társadalmi élet: Alternatív gyógymódok, szenvedélybetegségek, civilizációs betegségek. A szabadidő fogalma a modern életformában. Extrém sport.</p> <p>–Kulturális élet és média: Globális és regionális kultúra. Irodalom, film, zene, modern művészetek. A hazai német nemzetiségi, képzőművészet és média bemutatása.</p> <p>–Iskola, képzés, hivatás: A munka világa. Külföldi tanulmányok.</p> <p>–Politika és történelem: Demokrácia a mindennapokban. Az Európai Unió.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – céljait, vágyait, sejtését, feltételezését, elképzeléseit kifejezni és megindokolni; – okokat, következményeket bemutatni, következtetéseket levonni, állást foglalni; – statisztikai adatokat értelmezni. 	<p><i>Német népismeret:</i> párhuzam vonása a népcsoport múltja és jelene között.</p> <p><i>Informatika:</i> internetes tájékozódás.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> korunk betegségei.</p> <p><i>Földrajz:</i> globalizáció.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> az Európai Unió.</p>	
Kulcsfogalmak	Életvitel, globalizáció, civilizációs betegségek, szenvedélybetegségek.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése		Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A hatékony tanulási technikák ismerete, azok tudatos alkalmazása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Adatkeresési technikák, információkezelési módok megismertetése, továbbfejlesztése és gyakorlati alkalmazása.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
Tanulást támogató eljárások körének bővítése. Adatkeresés, anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források segítségével; egynyelvű szótárak, értelmező szótárak használata. Jegyzetelés, vázlatkészítés. Önálló prezentáció előkészítése, kivitelezése.	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – hallott összetettebb szövegből az alap -és a részinformációkat megérteni; – különböző olvasási technikákat önállóan alkalmazni; – egynyelvű szótárakat és internetes szótárakat használni; – a szöveg feldolgozása során tartalmi szervezőtechnikákat (pl. jegyzetelés, kulcsszavak, vázlatpont) alkalmazni; – önállóan prezentációt előkészíteni, kivitelezni. 	<i>Informatika:</i> könyvtárhasználat, internet használata. <i>Vizuális kultúra:</i> képi analógiák keresése a tanult szövegekhez. Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.	
Kulcsfogalmak	Könyvtárhasználat, internet, anyaggyűjtés, kritérium szerinti csoportosítás, szócsaládok.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ítéloképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése		Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Etikai és esztétikai kategóriák ismerete. Ítéletalkotás. Konfliktuskezelés képessége.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kulturális hagyomány értékeinek megismerése, képviselete. A többszörös kulturális és nyelvi kötődés pozitív hatásainak felismertetése. Az identitás megfogalmazása.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
A kulturális hagyomány szerepe a nemzeti és helyi kötődés kialakításában. A magyarországi német irodalmi alkotások tanulságainak értelmezése a saját személyre és a népcsoportra vetítve.	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – ízlését, etikai és esztétikai tudatosságát, kreativitását önállóan fejleszteni; – egyéni konfliktuskezelési stratégiákat és eljárásokat kialakítani; – a másságot elfogadni, kezelni, arra reflektálni. 	<i>Etika:</i> erkölcsi választások, érzelmi tartalmak. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> filmes és színházi feldolgozások.	
Kulcsfogalmak	Identitás, kulturális hagyomány, konfliktuskezelés.		

12. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhaználati kompetencia I. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	A szöveg fontos gondolatainak, információs tartalmának nyelvileg megfelelő összefoglalása. Tematikus szövegek feldolgozása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő kifejezések, állandósult szókapcsolatok, mondatpanelek, érzelmi hatást, indulatot kifejező nyelvi jelek magabiztos használata. A kommunikációs szándék felismerése, megfelelő kezelése. A kulturált vita, véleménynyilvánítás, érvelés gyakorlása.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A kommunikációs helyzet, a beszédpartner, téma, beszédszándék értelmezése. Világos, érthető kiejtés és intonáció.</p> <p>A nyelvhasználat, a beszélgetés, a társalgás főbb összetevőinek a különféle beszédaktusok szerepének, megnyilvánulási formáinak megfigyelése, az együttműködési elvek tudatos használata.</p> <p>Beszédszándékok (tájékoztatás, kapcsolattartás, beszélgetés, meggyőzés), beszélt nyelvi szövegek jellemzői; szóbeli összefoglalás, véleményalkotás.</p> <p>A szóbeli közlés során a téma követhető, nyelvileg megfelelő tagolása.</p> <p>Szöveg információtartalmának, alapgondolatának megfogalmazása.</p> <p>A német nyelvű médiából szerzett információk értelmezése, összefoglalása.</p> <p>Érvelés követése, abba bekapcsolódás, szó kérése, beszélgetés befejezése.</p> <p>Összefüggések bemutatása, következtetések levonása.</p> <p>Különböző szerepekkel, nézetekkel való azonosulás, egyedi probléma megoldási javaslata.</p> <p>Hallás utáni értés.</p> <p>Hallott szöveg fő</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – adott témában véleményt kifejteni; – szövegek információit, főbb gondolatait összefoglalni; – a tartalmakat kiemelni a szövegkörnyezetből és más információkkal összefüggésbe hozva egy újabb kérdésre összpontosítva alkalmazni; – médiaszövegek elemzése során, adott téma kapcsán felmerülő érveket felülvizsgálni, bírálni vagy igazolni; – a szövegekben felvetett témákra reflektálni, állást foglalni; – gondolatokat párbeszédes kommunikációs helyzetben is tárgyilagos, logikus felépítéssel, nyelvileg helyesen kifejteni; – a különböző érvelési technikák segítségével állást foglalni; – megfelelő módon szót kérni, vagy a reagálást lezárni; – német nyelvű beszélt szövegek fontos információit, tartalmát magyarul összefoglalni, fő kijelentéseire reagálni. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a kommunikációs céloknek megfelelő szövegalkotás.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a média társadalmi hatása.</p>

<p>gondolatmenetének követése, összefoglalása. Összefüggő hallott előadás, prezentáció követése, kulcsszavak azonosítása, érvek logikus hozzárendelése a szöveghez. Hallásértés-fejlesztés az aktuális német nyelvű média hanganyagaival.</p>		
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Médiaszöveg, hatásos előadásmód, konfliktushelyzet, vita, kommunikációs zavar.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia II. Írásbeli szövegek megértése és értelmezése	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Szövegek lényegének megértése, a bennük lévő információ feldolgozása. Irodalmi alkotások értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közérthető nyelven írt, érdeklődési körhöz kapcsolódó, lényegre törő szövegek megértése. Az írott vélemény, érvelés követése, ezekből a lényeges részinformációk kiszűrése.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Összetettebb szövegek információinak (adott esetben ismétlést követően) megértése részleteiben és felhasználása a feladat elvárásainak megfelelően, illetve a problémafelvetés tükrében. Az adott téma feldolgozásához használt szövegek és más források fontosságának megindokolása mások számára. Mások által alkotott szövegek tartalmának feldolgozása.	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – a szöveg tartalmát, fontos gondolatait megfelelően értelmezni; – fontos információkat, adatokat visszakeresni, a szöveg átfutása, vagy a részletes olvasás révén; – a szövegek összefoglalásakor adatokat, információkat felhasználni; – szövegértési stratégiákat alkalmazni különböző nyomtatott és elektronikus, folyamatos és nem folyamatos szövegeken, valamint egyéb vizuális közlésekben; – szövegelemzési eljárásokat alkalmazni; – ábrákat, képeket, illusztrációkat értelmezni a szöveg mondanivalójával összhangban. 	<i>Minden tantárgy:</i> szövegfeldolgozás. <i>Informatika:</i> keresési eljárások. <i>Vizuális kultúra:</i> ábrák, képek, illusztrációk értelmezése.
Kulcsfogalmak	Olvasási stratégia, szövegértés, szövegelemzés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhazsnálati kompetencia III. Írásbeli szövegalkotás		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Összefüggő szöveg megfogalmazása ismert, hétköznapi témákban. Élménybeszámoló, véleményalkotás.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Részletesebb, összefüggő és tagolt szövegek fogalmazása ismert, hétköznapi és elvontabb témákról. Több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegek létrehozása a műfaj főbb jellegzetességeinek és stílusjegyeinek alkalmazásával.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Képek és egyéb szemléltető anyagok értelmezése a hozzá kapcsolódó feladatok alapján. Önálló szövegalkotás a szövegfajta jellemzőinek figyelembevételével. Állásfoglalás megfogalmazása, perspektívaváltás alkalmazása. Projekt munkák készítése. Megadott szempontok figyelembevételével informális és formalizált szöveg alkotása differenciált nyelvi eszközökkel. A téma, az ábrázolásmód és az események központi jelentőségű tényeinek rendszerezett és nyelvileg pontos leírása. Különböző műfajú német és magyar szövegek lefordítása szótár segítségével.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – szövegtípusok (elbeszélés, leírás, jellemzés, rövid érvelés, esszé, értekezés, vita, önéletrajz, motivációs levél, kérvény, blog, baráti levél, hivatalos levél) jellemzőinek, egyes szövegtípusok formai és tartalmi jegyeinek alapján önálló szövegeket szerkeszteni; – a szövegösszefüggéseket érzékeltetni, azt gondolatilag tagolni; – különböző forrásokból származó információkat egy írásműben értékelni, értelmezni, szintézist alkotni; – helyesírásában a szófaji és a mondattani ismereteket alkalmazni; – a szövegekben megjelenő problémákat, döntéseket, konfliktusokat és az azt kiváltó motívumok okait értelmezni, értékelni; – szövegekkel kapcsolatban saját véleményét megfogalmazni; német és magyar nyelvű szövegek fontos információit magyar, illetve német nyelven összefoglalni, közvetíteni. 	<p><i>Informatika:</i> a szövegszerkesztő programok.</p> <p><i>Etika:</i> érintkezési formák; a személyiség tisztelete.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a közvetlen környezet aktuális kérdései.</p>	
Kulcsfogalmak	Szövegtípusok, retorika, internetes portál, gondolati tagolás.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhasználati kompetencia IV. Általános interakciós készség		Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A nyelvhasználat és kommunikáció közel magabiztos birtoklása, a véleménynyilvánítás képessége, a világháló és egyéb kommunikációs média német nyelvű programjainak használata.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvhasználat és kommunikációs kultúra elmélyítése, aktív véleménynyilvánítás és érvelés képességének kialakítása, a világháló és egyéb kommunikációs média német nyelvű programjainak célirányos használata, a nyelvközvetítés technikájának elsajátíttatása.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Információk szerzése különböző csatornákon, azok felhasználása tanulási és iskolán kívüli helyzetekben. Vélemény alkotása és kinyilvánítása nyelvileg adekvát módon. Érvelés a saját vélemény mellett. A beszélő és hallgató szerepének váltakoztatása, a szerepnek megfelelő reagálás megfelelő nyelvi eszközökkel. Szövegek elmondása magyar, illetve német nyelven.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – német nyelvű médiát információszerzés, illetve kapcsolatteremtés céljából önállóan használni; – nyelvhasználatát az előre látható kommunikációs helyzetekre beállítani; – az elektronikus kommunikációs formákat nagyobb nyelvi nehézségek nélkül használni; – változatos, nyelvileg megfelelő formában a beszélő és a hallgató szerepét váltogatni, valamint szófordulatokat alkalmazni; – az egyes kommunikációs helyzeteket felmérni, nyelvhasználati kompetenciáját a szokásos kommunikációs helyzeteknek megfelelően alkalmazni; – másoknak nyelvileg és formailag megfelelő visszajelzéseket adni; – mások közléseiben a különféle retorikai elemeket felismerni és megítélni, illetve saját megnyilatkozásaiban adekvát nyelvi eszközökkel a kívánt hatást elérni; – felkészülés után hosszabb lélegzetű német nyelvű írásbeli és szóbeli szövegeket magyarul elmondani; – felkészülés után magyar nyelvű szövegeket németül elmondani. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a szókincs és a retorikai elemek adekvát alkalmazása.</p> <p><i>Informatika:</i> keresőprogramok használata, az internethasználat jogi, etikai kérdései.</p>	

Kulcsfogalmak

Kommunikációs szerep, média, retorika, retorikai eszköz,
kapcsolatteremtés, visszacsatolás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvhelyességi és nyelvhasználati kompetencia	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Alapvető alaktani és morfológiai ismeretek. A mondat fogalma, a mondat szerkezet és kommunikációs szándék szerinti típusai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az eddig elsajátított nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek bővítése és tudatosítása a különböző nyelvhasználati szinterek ismerete.	
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A morfológiai, lexikológiai, szintaktikai ismeretek alkalmazása. Gyakran használt szó-és mondataalkotási szabályok felismerése és alkalmazása.</p> <p>Morfológia: Szófajok: Ige: – igeidők; – módok (aktív és szenvedő szerkezetek, feltételes mód, felszólító mód); – igekötős igék, visszaható igék, – főnévi igenévi szerkezetek. – igei vonzatok, – módbeli segédigék (minden igeidőben és módban). Főnév: – nem eset, szám; – gyenge ragozású főnevek; – összetett szavak. Melléknév: – főnevesült melléknevek; – vonzatok. Melléknévi igenevek. Névmás (valamennyi forma). Határozószó (valamennyi forma). Partikula. Elöljárószó.</p> <p>Mondattan: – vonatkozó mellékmondat.</p> <p>Helyesírás és központosítás: A német helyesírás alapvető törvényszerűségeinek</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – gyakran előforduló alaktani és mondattani szabályokat automatikusan használni, hibáit önállóan is javítani; – a szóképzés struktúráit alkalmazni; – kétnyelvű, egynyelvű, értelmező, szótárakat, lexikonokat a nyelvhelyesség javítására használni; – a nyelvtani elemzés során fontos terminusokat önállóan használni; – ismert mondattani szerkezeteket felismerni; – a kötőszavak többrétegű jelentését, eltérő funkcióját értelmezni, a mondatszerkesztési szabályszerűségeket tudatosan alkalmazni; – a helyesírás és központosítás szabályait megközelítően hibátlanul alkalmazni. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a nyelvek egyező és eltérő tulajdonságai.</p> <p><i>Német népismeret:</i> nyelvi változatok német nyelvterületeken és azok magyarországi megfelelői.</p> <p><i>Informatika:</i> elektronikus szótár használata.</p>

automatikus alkalmazása, rendszer szerűen előforduló hibák nélkül.		
Kulcsfogalmak	Nyelvhelyességi önellenőrzés, szemantikai és pragmatikai összefüggés, vonatkozó mellékmondat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Irodalmi művek, részletek olvasása, értelmezése. A különböző irodalmi műfajok jellemzőinek, jellegzetességeinek felismerése. Szépirodalmi szöveg tartalmával kapcsolatos saját vélemény, értékítélet megfogalmazása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Szépirodalmi szöveg globális megértése. Irodalmi alkotások egymással való összevetésében hasonlóságok és különbségek felismerése és értelmezése. Rendszerező képesség, érvelés képességének fejlesztése. Balladák, novellák elemzése. Jellemző témák, motívumok és műfaji változatok megismertetése a magyarországi német írók és költők műveiben.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Néhány klasszikus német irodalmi mű ismerete, interpretálása. Költemények összehasonlítása, mondanivalóik értelmezése. A ballada fogalma. A magyarországi német szerzők műveiben a múlt és jelen történéseinek megismerése, összehasonlítása. Az irodalomértés elmélyítése.</p> <p>Német írók, költők versei, balladáit, elbeszélései, novellái, regényei: pl. Johann Wolfgang von Goethe, Friedrich Schiller, Heinrich Heine, Heinrich Böll, Wolfgang Borchert.</p> <p>Magyarországi német írók, költők alkotásai: pl. Ludwig Fischer, Engelbert Rittinger, Georg Fath, Josef Mikonya, Franz Zeltner, Claus Klotz, Valeria Koch, Erika Áts, Josef Michaelis, Robert Becker, Angela Korb, Alfred Manz.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatban önálló véleményt alkotni; – önálló következtetéseket levonni; – kreatívan gondolkodni, érvelni; – vázlat alapján az irodalmi művekben bemutatott problémát felvázolni; – a magyarországi német irodalom fejlődési tendenciáit megismerni; – szóban és írásban megadott szempontok alapján a művekről beszélni; rövid összefoglalást írni; – a német nyelvű irodalmak alkotásait műközpontúan elemezni és önállóan olvasni; – a ballada, novella műfaji jellemzőit ismerni; – a magyarországi német irodalom művein keresztül a népcsoport sorskérdéseit megismerni. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> érvelő, elemző technikák.</p> <p><i>Német népismeret:</i> párhuzam vonása a népcsoport múltja és jelene között.</p> <p><i>Informatika:</i> internethasználat.</p>	
Kulcsfogalmak	Műközpontú irodalomtanítás, ok-okozati összefüggés, sorskérdés, értékítélet, hagyomány és modernitás.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Közismereti témák		Órakeret 27 óra
Előzetes tudás	Információk és összefüggések kezelése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az aktív szókincs fejlesztése a témakörökben. Szempontok alapján témakifejtés.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Az írásbeli és szóbeli kommunikáció különböző formáinak gyakorlása a következő témakörökben:</p> <p>–Személyes életvitel: Az egyéni élet tervezése, jövőbeli tervek.</p> <p>–Társadalmi élet: Alternatív gyógymódok, szenvedélybetegségek, civilizációs betegségek. A szabadidő fogalma a modern életformában. Extrém sport.</p> <p>–Kulturális élet és média: Globális és regionális kultúra. Irodalom, film, zene, modern művészetek. A hazai német nemzetiségi, képzőművészet és média bemutatása.</p> <p>–Iskola, képzés, hivatás: A munka világa. Külföldi tanulmányok.</p> <p>–Politika és történelem: Demokrácia a mindennapokban. Az Európai Unió.</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – céljait, vágyait, sejtését, feltételezését, elképzeléseit kifejezni és megindokolni; – okokat, következményeket bemutatni, következtetéseket levonni, állást foglalni; – statisztikai adatokat értelmezni. 	<p><i>Német népismeret:</i> párhuzam vonása a népcsoport múltja és jelene között.</p> <p><i>Informatika:</i> internetes tájékozódás.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> korunk betegségei.</p> <p><i>Földrajz:</i> globalizáció.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> az Európai Unió.</p>	
Kulcsfogalmak	Életvitel, globalizáció, civilizációs betegségek, szenvedélybetegségek.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése		Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A hatékony tanulási technikák ismerete, azok tudatos alkalmazása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Adatkeresési technikák, információkezelési módok megismertetése, továbbfejlesztése és gyakorlati alkalmazása.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
Tanulást támogató eljárások körének bővítése. Adatkeresés, anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források segítségével; egy nyelvű szótárak, értelmező szótárak használata. Jegyzetelés, vázlatkészítés. Önálló prezentáció előkészítése, kivitelezése.	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – hallott összetettebb szövegből az alap -és a részinformációkat megérteni; – különböző olvasási technikákat önállóan alkalmazni; – egy nyelvű szótárakat és internetes szótárakat használni; – a szöveg feldolgozása során tartalmi szervezőtechnikákat (pl. jegyzetelés, kulcsszavak, vázlatpont) alkalmazni; – önállóan prezentációt előkészíteni, kivitelezni. 	<i>Informatika:</i> könyvtárhasználat, internet használata. <i>Vizuális kultúra:</i> képi analógiák keresése a tanult szövegekhez. Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.	
Kulcsfogalmak	Könyvtárhasználat, internet, anyaggyűjtés, kritérium szerinti csoportosítás, szócsaládok.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ítéloképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése		Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Etikai és esztétikai kategóriák ismerete. Ítéletalkotás. Konfliktuskezelés képessége.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kulturális hagyomány értékeinek megismerése, képviselése. A többszörös kulturális és nyelvi kötődés pozitív hatásainak felismertetése. Az identitás megfogalmazása.		
Tevékenységek/ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok	
A kulturális hagyomány szerepe a nemzetiségi identitás és a helyi kötődés kialakításában. A magyarországi német irodalmi alkotások tanulságainak értelmezése a saját személyre és a népcsoportra vetítve.	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – ízlését, etikai és esztétikai tudatosságát, kreativitását önállóan fejleszteni; – egyéni konfliktuskezelési stratégiákat és eljárásokat kialakítani; – a másságot elfogadni, kezelni, arra reflektálni. 	<i>Etika:</i> erkölcsi választások, érzelmi tartalmak. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> filmes és színházi feldolgozások.	
Kulcsfogalmak	Identitás, kulturális hagyomány, konfliktuskezelés.		

**A fejlesztés várt
eredményei a két
évfolyamos ciklus
végén**

A tanuló követni tudja az autentikus nemzetiségi vagy anyanemzetből származó beszélő gondolatmenetét, amennyiben a beszélőpartnerek a német köznyelvet használják. A tanuló megérti az összetett írásbeli konkrét vagy elvont témájú szövegek gondolatmenetét, beleértve az érdeklődésének megfelelő szakmai beszélgetéseket, a nemzetiségpolitikai aktuális témákat is. Megérti a rádió és tévé aktuális eseményekről szóló hírműsorait, valamint a köznyelvet használó játékfilmek többségét. Megérti életkorának és nyelvi szintjének megfelelő irodalmi szövegeket és ismeri a közismereti szövegek különböző fajtáit.

A szóbeli szövegalkotás területén el tud mondani egy történetet, be tud számolni aktuális eseményekről, ki tudja fejteni, meg tudja indokolni, magyarázni és védeni véleményét. Képes világos és részletes szöveget alkotni különböző témakörben, véleményét aktuális témákról kifejteni, a lehetséges előnyök és hátrányok, ill. különböző álláspontok részletezésével.

Irodalmi művek felépítését és lényegi tartalmát írásban is meg tudja fogalmazni. Megérti az eseményekről, érzelmekről, véleményekről szóló irodalmi szöveget és erről írásban is be tud számolni. **Nyelvi közvetítés szempontjából feladatok megoldására képes mindennapi és aktuális témákban.**